

רע"פ 5754/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 5754/20

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-עפ"ג 10574-03-20 מיום 3.8.2020 שניתן על ידי סגן הנשיא י' שפסר והשופטים מ' ברנט ו-ש' בורנשטיין

בשם המבקש: עו"ד אבי כהן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (סגן הנשיא י' שפסר והשופטים מ' ברנט ו-ש' בורנשטיין) בעפ"ג 10574-03-20 מיום 3.8.2020, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום ברחובות (סגנית הנשיאה א' פינק) בת"פ 13375-05-18 מיום 9.2.2020.

2. המבקש הורשע על יסוד הודאתו בריבוי עבירות של מעשה מגונה בקטין שמלאו לו 14 שנה תוך ניצול יחסי מרות או עמוד 1

השגחה, לפי סעיף 348(ד)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ומעשה סדום באותן נסיבות, לפי סעיפים 347(א)(1) ו-350 לחוק זה.

כעולה מכתב האישום המתוקן שהוגש נגדו, במהלך שנת 2013 שימש המבקש אב בית במוסד חינוכי בתנאי פנימייה (להלן: המוסד), ומתוקף תפקידו השגיח לבדו על תלמידי המוסד בין השעות 21:00-24:00.

בתוך כך, נהג המבקש במספר הזדמנויות להיכנס עם אחד החניכים במוסד (להלן: המתלון), קטין יליד שנת 1999, למטבח המוסד, או לחדר השינה של המתלון. כשהיו לבדם, נהג המבקש לעסות את כתפיו של המתלון, ללטף את ירכיו הפנימיים ולגעת באיבר מינו מעל בגדיו; ולעתים נגע באיבר מינו אף מתחת לתחתוניו ושפשף אותו. במקרה אחד, המבקש אף הפשיל את מכנסיו של המתלון והכניס את איבר מינו לפיו, וביקש מהמתלון כי ישתדל "לא לגמור".

3. בטרם נגזר דינו, הופנה המבקש, בהסכמת המשיבה, לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן. בתסקיר מיום 16.4.2019 ובחמישה תסקירים משלימים שבאו בעקבותיו (מימים 17.6.2019, 3.9.2019, 24.9.2019, 15.12.2019 ו-26.1.2020), עמד שירות המבחן על נכונותו של המבקש להשתתף בהליך טיפולי; עמידתו בכללי המסגרת הטיפולית, ושיקומו כתוצאה מכך; וכן על נסיבותיו האישיות, לרבות מצבו הכלכלי העגום והפגיעה המינית שנפגעה בתו הקטינה.

לאור האמור, המליץ שירות המבחן על הטלת צו מבחן על המבקש למשך שנתיים, במהלכן ימשיך במסגרת טיפולית; ביצוע 200 שעות שירות לתועלת הציבור; ופיצוי לנפגע העבירה.

עוד הוגשו לבית המשפט, חוות דעת מטעם המרכז להערכת מסוכנות מינית, שהעריך את מסוכנותו של המבקש כבינונית; ותצהיר מטעם המתלון, בו פורטה הפגיעה הממושכת שפגע בו המבקש, והפגיעות העקיפות שנגרמו לו, וביניהן, עזיבתו את ביתו נוכח סכסוך שהתפתח בינו לבין בני משפחתו על רקע חשיפת הפרשה, בדידותו החברתית, ואף כישלונו בגיוס לצבא בשל מצבו הנפשי.

4. בגזר דינו עמד בית משפט השלום על הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות, שהוא הגנה על כבודו, גופו ושלמות נפשו של קטין. בענייננו, נקבע כי הפגיעה בערך המוגן גבוהה, בשם לב לאופי המעשים, תדירותם ומשך הזמן בו בוצעו; ניצול יחסיהם המשותף למבקש עם נפגע העבירה בשל תפקידו להשגיח עליו; והפגיעה החמורה שנגרמה למתלון בעטייהם.

עוד נקבע, כי המלצת שירות המבחן לענישה שאינה כוללת רכיב של מאסר בפועל, אינה הולמת כלל את המעשים שבהם הורשע המבקש. לפיכך, ולנוכח מדיניות הענישה הנוהגת, נקבע כי מתחם העונש ההולם את מעשיו נע בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

אשר לקביעת העונש בתוך המתחם, בית המשפט שקל לזכותו של המבקש את הודייתו, נטילת האחריות מצדו והבעת חרטה על מעשיו; היעדר עבר פלילי בעניינו; נסיבותיו האישיות, לרבות התייתמותו מאמו בגיל צעיר; היותו אביהם של 5 קטינים; מצבו

הכלכלי; הזמן שחלף מביצוע המעשים; והשתתפותו בטיפול שיש בו כדי להפחית את מסוכנותו.

נקבע כי שיקולי שיקום מצדיקים אמנם סטייה לקולא ממתחם העונש, אולם שיקולים אלו אינם חזות הכול, ובמקרה דנן, קיים צורך בענישה מוחשית ההולמת את חומרת מעשיו של המבקש והנזק הרב שנגרם מהם למתלונן.

לנוכח כל האמור, נגזרו על המבקש 20 חודשי מאסר בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירת מין מסוג פשע; 5 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירת מין מסוג עוון; ופיצויים בסך 30,000 ש"ח לנפגע העבירה.

5. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור על חומרת העונש.

נקבע, כי גזר הדין מאזן כראוי בין נסיבותיו האישיות של המבקש ובין חומרת מעשיו, וכי הקלה נוספת בעונשו – מעבר לחריגה ממתחם העונש שכבר נקבעה לו – עלולה לשלוח מסר של סלחנות כלפי פגיעה מינית בקטינים, ובפרט כזו המתבצעת תוך ניצול יחסי מרות.

6. מכאן הבקשה שלפניי, במסגרתה נטען כי בשלב הערעור נמנע בית המשפט המחוזי מקבלת תסקיר מאת שירות המבחן, שממנו ניתן היה ללמוד על שיקומו המוצלח של המבקש במסגרת ההליך הטיפולי שבו המשיך לאחר שנגזר דינו; וכי בנסיבות אלו נמנע מהמבקש להראות כי מתקיימים בעניינו שיקולי שיקום שיש בהם להצדיק חריגה משמעותית ממתחם העונש בהתאם לסעיף 40ד(א) לחוק, עד כדי המרת עונשו בביצוע שעות לתועלת הציבור, או מאסר בדרך של עבודות שירות בלבד.

נוסף על כך נטען, כי במסגרת הסדר הטיעון בעניינו הסכימה המשיבה לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן, ומשכך היה מקום להתחשב באופן מיוחד בהמלצתו.

לבסוף טען המבקש, כי העונש שנגזר על המבקש אינו מבטא את מכלול הנסיבות המקלות של המבקש, לרבות הודייתו ונטילת האחריות מצדו למעשיו; השתתפותו בטיפול; תשלום הפיצויים על ידו לנפגע העבירה חרף מצבו הכלכלי הדחוק; והשפעת העונש על משפחתו, בהיותו מפרנס יחיד.

7. דין הבקשה להידחות.

כידוע, רשות לערער "בגלגול שלישי" תינתן רק במקרים נדירים המעוררים סוגיה עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך, או שמתעורר חשש כי נגרם למבקש עיוות דין או אי צדק קיצוני. זאת ועוד, רשות לערער על חומרת העונש כשלעצמה, לא תינתן אלא במקרים שבהם נגזר הדין תוך סטייה ניכרת ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים (רע"פ 2341/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (27.3.2018); להלן: עניין פלוני).

הבקשה דנן, הממוקדת כולה בעניינו הפרטני של המבקש ובנסיבותיו האישיות, אינה נמנית עם מקרים חריגים אלו. יתירה מכך, לא הובאו בבקשה כל תימוכין לטענה שלפיה העונש שנגזר על המבקש סוטה ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים, ודי בכך לדחותה.

8. גם לגופה, דין הבקשה להידחות. אין להקל ראש במעשיו החמורים של המבקש, אשר ניצל את מרותו ומעמדו במוסד חינוכי, ופגע לאורך תקופה ממושכת בקטין אשר ההשגחה עליו היתה מסורה לו מתוקף תפקידו.

על בתי המשפט היושבים בדין מוטלת חובה להצטרף למאבק בתופעה המכוערת שעניינה ביצוע עבירות מין בכלל, וכלפי קטינים בפרט. קל וחומר, כאשר עסקין בניצול יחסי מרות על ידי מי שהאחריות לגורל הקטין נמסרה בידיו על ידי הוריו או האחראים לו (וראו ע"פ 2433/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (2.12.2018)).

זאת ועוד, כעולה מתצהיר נפגע העבירה, מעשיו של המבקש הותירו צלקת עמוקה בנפשו של המתלונן, והשפעתם ניכרת על חייו בתחומים שונים, לרבות יחסיו המשפחתיים והחברתיים ומצבו התעסוקתי.

לאור האמור, אני סבור כי חסד עשה בית משפט השלום עם המערער בכך שסטה לקולא ממתחם העונש שנקבע לו משיקולי שיקום. ואולם שיקולים אלו אין בכוחם לאיין את שיקולי הענישה האחרים הנוגעים לעניין, ובפרט שיקולים שעניינם בגמול ובהרתעה (רע"פ 2361/20 בן אדרת נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (6.4.2020)).

שיקולים אלו מחייבים בענייננו העברת מסר חד וברור בדבר החומרה היתירה הגלומה בביצוע עבירות מין כלפי קטינים, ובפרט בידי מי שמופקד על השגחתם.

9. נוסף על כך, בית משפט זה שב והדגיש כי להמלצות שירות המבחן ידועה חשיבות רבה בעת גזירת העונש, ובפרט בכל הנוגע לנסיבותיו האישיות של הנאשם ולשיקולי שיקומו. ואולם הקביעה הסופית בדבר האיזון בין שיקולי הענישה השונים, מוטלת על בית המשפט בלבד (רע"פ 5613/20 אלהוזייל נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (25.8.2020); להלן: עניין אלהוזייל). לפיכך, לא מצאתי פגם בסטיית בית משפט השלום מהמלצת שירות המבחן בגזר דינו, נוכח שיקולים שעניינם בהלימת העונש למעשיו החמורים של המבקש, ובהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירות דומות.

זאת ועוד, בניגוד לנטען, לא נפל כל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי להימנע מהזמנת תסקיר משלים בעניינו של המבקש בשלב הערעור, בנסיבות בהן הוגשו בעניינו של המבקש שישה תסקירים בטרם נגזר דינו.

10. לבסוף, אשר להשפעת העונש על משפחתו, כבר נקבע כי אין בשיקול זה כדי להצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם, אלא אך להשפיע על גזירת העונש בתוך המתחם (רע"פ 3565/20 לביא נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (14.6.2020); עניין אלהוזייל, פסקה 8). משכך, אף בשיקול זה אין כדי להצדיק סטייה נוספת ממתחם העונש ההולם שנקבע לו.

11. הבקשה נדחית אפוא, ועמה גם הבקשה לעיכוב ביצוע.

ניתנה היום, י' באלול התש"ף (30.8.2020).

ש ו פ ט
